

Bruggenbouwers tussen zorg en technologie

Essentiële competenties voor verpleegkundigen en ICT'ers om
effectief samen te werken aan technologische innovaties

Lectoraat Technologie voor Zorginnovaties
Lectoraat Co-Design
Lectoraat Betekenisvol Innoveren

Colofon

Auteurs

Dr. Thijs van Houwelingen, Docent Verpleegkunde, Postdoctoraal Onderzoeker¹

Drs. Mariecke Schipper, Docent Institute for ICT, onderzoeker²

Sandra Meeuse, Student Master Verplegingswetenschappen³

Dr. Esther van der Stappen, Hoofddocent Institute for ICT, Associate Lector²

Prof. dr. Helianthe Kort, Lector¹

1. Lectoraat Technologie voor Zorginnovaties, Kenniscentrum Gezond en Duurzaam Leven, Hogeschool Utrecht
2. Lectoraat Betekenisvol Innoveren, Kenniscentrum Leren Innoveren, Hogeschool Utrecht
3. Faculteit Geneeskunde, Universiteit Utrecht/UMC Utrecht

COUNT

Bevindingen in deze publicatie zijn gebaseerd op resultaten uit het onderzoeksproject COUNT, Communication and Operation on the Unit between Nurses and Technology. COUNT is medegefinancierd door Regieorgaan SIA onderdeel van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

Het kernteam van COUNT bestond uit: Anita Cremers, Karlijn van Ramshorst, Rosa de Vries, Tanja Enninga (lectoraat Co-design) en Thijs van Houwelingen (lectoraat Technologie voor zorginnovaties) Meer informatie: count.hu.nl

Vormgeving

Martine Hermsen, www.martinehermsen.nl

Contact

Thijs van Houwelingen, thijs.vanhouwelingen@hu.nl

© Hogeschool Utrecht, juli 2021

Verspreiding of verveelvoudiging van de inhoud van dit document is niet toegestaan zonder expliciete toestemming van de auteurs.

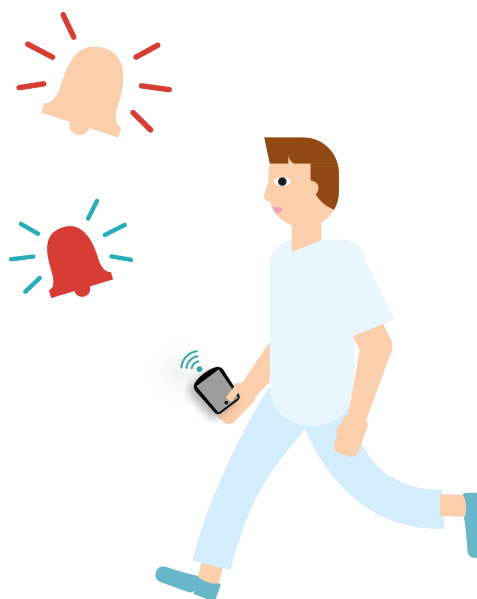
Woord vooraf

Bruggenbouwers zijn in staat om verschillende disciplines en kennisdomeinen te verbinden. In de zorg zijn bruggenbouwers hard nodig om de kennis van zorg en techniek te kunnen combineren. Als technici, zoals ICT'ers, en zorgprofessionals effectief samenwerken in innovatieprocessen zullen de innovaties die ontworpen worden beter aansluiten bij dat wat de gebruiker nodig heeft. In deze uitgave treft u een overzicht van essentiële competenties die nodig zijn voor een effectieve samenwerking tussen verpleegkundigen en ICT'ers. De competenties zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek vanuit het onderzoeksproject COUNT.

In co-creatie samen werken aan technologische innovaties is voor de meeste zorgprofessionals en technici nog niet vanzelfsprekend. Daarom is in het HU-onderzoeksproject COUNT onderzocht welke competenties verpleegkundigen en ICT'ers hiervoor nodig hebben.

Om te achterhalen welke competenties essentieel zijn voor een effectieve samenwerking zijn 12 verpleegkundigen en 12 ICT-professionals geïnterviewd, allen werkzaam in het ziekenhuis. De 12 verpleegkundigen hadden allen ervaring met het participeren in innovatieprojecten. Op basis van die ervaring konden zij aangeven welke competenties hiervoor nodig zijn. Van de 12 ICT-professionals had een aantal ook ervaring als zorgprofessional. Deze ervaring, zo gaven zij aan, kwam hen goed van pas.

Vanuit de interviews kwamen veel verschillende competenties naar voren. Sommige werden vaker genoemd, sommige slechts één keer. Om de lijst aan competenties verder te valideren zijn alle competenties aan de geïnterviewde experts voorgelegd, waarbij zij de competenties scoorden op relevantie. Alleen de competenties waar minimaal 78% het eens was over de relevantie worden beschouwd als 'essentieel' en zijn opgenomen in deze uitgave.

Na de validatieslag bleven 38 competenties voor verpleegkundigen en 32 competenties voor ICT'ers over. In deze uitgave zijn deze essentiële competenties gerangschikt van hoog naar laag, binnen de categorieën Kennis, Attitudes en Vaardigheden. Bij elke categorie worden enkele illustratieve quotes weergegeven, afkomstig uit de interviews.

De resultaten uit de kwalitatieve interview-studies worden momenteel verwerkt in twee wetenschappelijke publicaties. Vanwege de actualiteit van het onderwerp is besloten het overzicht van essentiële competenties alvast beschikbaar te stellen, zodat dit gebruikt kan worden voor de ontwikkeling van trainingen of onderwijs.

Als (toekomstige) professionals toegerust worden met deze competenties, zullen zij beter in staat zijn om de effectieve samenwerkingen aan te gaan, en als bruggenbouwers samen te werken aan technologische oplossingen voor de zorg.

Essentiële competenties voor verpleegkundigen

Om actief te kunnen participeren in innovatieprojecten

Kennis

- inzicht in hoe de praktijk werkt
- in de vereiste en benodigde vaardigheden
- van de mogelijkheden binnen de organisatie
- in het ontwikkelproces van technologie
- van technologie

“Wat in ieder geval hielp, is dat we korte lijntjes hadden met de externe partij die de ontwikkeling deed en dat ik daardoor een beetje snapte hoe het technisch in elkaar zat.”

“Dat proces leren kennen, om te zien van wat komt er nou bij kijken wil je een innovatie gaan ontwikkelen en implementeren.”

Attitudes

- **Kritisch zijn**
- **Intrinsiek gemotiveerd zijn**
- **Doorzettingsvermogen**
- **Initiatief nemen**
- **Enthousiasme**
- **Een adviserende rol aannemen**
- **Nieuwsgierig zijn**
- **Open staan voor innovaties**
- **Proactieve rol aannemen**
- **Vasthoudend zijn**
- **Verantwoordelijkheid nemen en professionaliteit tonen**
- **Verpleegkundig leiderschap inzetten**
- **Zichtbaar zijn**
- **Lef hebben**
- **Flexibiliteit**
- **Niet bang zijn om fouten te maken**
- **Trots zijn op verpleegkundig beroep door bijdrage**
- **Een ontwerpersrol aannemen**

“Eigenlijk zou het goed zijn als verpleegkundigen veel meer gaan nadenken over de dingen die we doen. Zijn die allemaal wel zo logisch? Kan het ook anders?”

“Standvastigheid, dus niet bij de pakken neer zitten als het heel even niet loopt.”

“Ik denk juist dat het zelf initiatief gaan nemen en het zoeken naar wat is er allemaal bekend belangrijk is. Dat vind ik bij uitstek horen bij een HBO-opgeleid (of plus) iemand.”

Vaardigheden

- **Kunnen bedenken hoe het anders kan**
- **Communicatief vaardig**
- **Kunnen enthousiasmeren**
- **Innovaties kunnen vertalen naar eigen praktijk**
- **Is praktisch ingericht bij het vinden van oplossingen**
- **Kunnen inschatten wat wel in de praktijk werkt en wat niet**
- **Signalen oppikken in de praktijk**
- **Innovatief**
- **Snel kunnen schakelen**
- **Kunnen coördineren van projecten**
- **Creatief**
- **Out-of-the-box kunnen denken**
- **Overstijgend denken**
- **Overtuigingskracht**
- **Projectmatig kunnen werken**
- **Werkervaring**

“Hoe beleg je nou een soort brainstormsessie op een creatieve manier of hoe werkt nou zo’n ontwerpproces, welke stappen heb je daarin nodig, hoe vlieg je zo’n project aan.”

“Ik denk zeker dat je daar een rol in kunt hebben om mensen te enthousiasmeren en ervoor te zorgen dat ze bepaalde motivatie krijgen, bepaald enthousiasme misschien, maar ook accepteren als mensen het niet hebben.”

“Aan de ene kant moet je abstract kunnen denken, aan de andere kant moet je het weer goed kunnen terugvertalen naar de verpleegkundige praktijk: Kunnen we het ook echt gebruiken? Je moet je kunnen verplaatsen in zowel de patiënt als in de rol van de hulpverlener die het gaat gebruiken.”

Essentiële competenties voor ICT'ers

Om effectief te kunnen samenwerken met zorgprofessionals

Kennis

- **ICT-vaktechnische kennis**
- **Kennis van actuele issues**
- **Kennis van de zorg en daardoor weten hoe/of het [de oplossing] werkt**

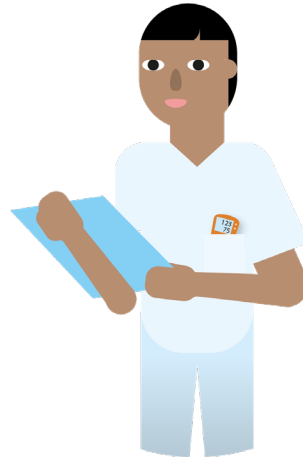
“Dat ik zelf een verpleegkundige achtergrond heb als ICT’er dat vind ik zelf heel belangrijk in mijn werk, omdat ik daardoor ook weet hoe de processen op de werkvloer verlopen en de medische terminologie beheers.”

“Natuurlijk gaat het wel om digitale toepassingen en juist dan moet je je continu verbeteren. Want als je niet jaarlijks alles up to date hebt en niet bij bent en niet meedoet met de rest van de wereld. Ja... dan loop je na twee jaar al enorm achter.”

Attitudes

- **Ondersteunend aan anderen**
- **Pro-actief**
- **Flexibiliteit**
- **Innovatief en nieuwsgierig zijn**
- **Integriteit**
- **Professionele houding**
- **Bereidheid om te blijven leren**
- **Motiverende houding**
- **Doelgericht gefocust op eindresultaat**
- **Geduld**
- **Leiderschap**

“Ik denk dat er daarom bij ons minder weerstand is, omdat we persoonlijk contact hebben, dus dat ikzelf daar naar toe ga en naast hen wil gaan zitten om met ze mee te kijken. En dat helpt heel erg mee in of je weerstand hebt tegen iets of niet. Ik denk dat dat heel belangrijk is.”

“Uiteindelijk streven we altijd een doel na, ook als ontwikkelaars hebben we een doel dat we willen bereiken en ik denk echt dat we erg efficiënt gericht daar naartoe werken.”

“Ja, een beetje respect hebben voor het feit dat iedereen anders is en iedereen z'n eigen kwaliteiten heeft. Dus dat is eigenlijk wat ik bedoel, sta open voor wat die zorgverlener echt nodig heeft.”

Vaardigheden

- Creativiteit
- Technische communicatie (complex verhaal voor iedereen begrijpelijk maken)
- Verantwoordelijkheidsgevoel
- In multidisciplinaire teams kunnen werken
- Sociale vaardigheden
- Luistervaardigheid
- Interpersoonlijke communicatie
- Organiserend vermogen
- Probleemoplossend vermogen
- Abstract kunnen denken en kijken
- Out-of-the-box kunnen denken
- Kritisch denken
- Besluitvaardigheid
- Gestructureerd kunnen werken
- Een ontwerpserol aannemen
- Oog voor detail
- Overtuigingskracht
- Nauwkeurigheid / Accuratesse

“Mondelinge communicatie is belangrijk. Namelijk dat je de taal probeert te spreken die de andere begrijpt.”

“Ik kan niet verzinnen hoe zij het moeten gaan gebruiken. Ik kan ze wel helpen om het te gaan maken.”

“Je moet zowel het probleem kunnen herkennen als ook de creativiteit hebben om een aantal scenario's te schetsen, wat zou het probleem eigenlijk veroorzaken? En niet gelijk eh... jumping in conclusions.”

“Je probeert op de afdeling vooral die mensen die die feeling wel hebben, om die ook zo veel mogelijk in een goede rol te zetten. Dus de key-user van een afdeling mee te laten doen. Of in werkgroepen laten meedenken.”

